

KOMISIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

zo 17. decembra 2002

týkajúce sa konania podľa článku 81 Zmluvy o ES a článku 53 Dohody o EHP proti spoločnostiam SGL Carbon AG, Le Carbone-Lorraine SA, Ibiden Co., Ltd, Tokai Carbon Co., Ltd, Toyo Tanso Co., Ltd, GrafTech International, Ltd, NSCC Techno Carbon Co., Ltd, Nippon Steel Chemical Co., Ltd, Intech EDM BV a Intech EDM AG

(Vec C.37.667 – Špeciálne grafity)

[oznámené pod číslom K(2002) 5083]

(Iba anglický, francúzsky, nemecký a holandský text je autentický)

(2006/460/ES)

Komisia prijala 17. decembra 2002 rozhodnutie týkajúce sa konania podľa článku 81 Zmluvy o ES a článku 53 Dohody o EHP. V súlade s ustanoveniami článku 30 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003⁽¹⁾ Komisia týmto uverejňuje mená strán a hlavný obsah rozhodnutia, zohľadňujúc legitímny záujem podnikov chrániť si svoje obchodné záujmy. Úplné znenie rozhodnutia, ktoré neobsahuje dôverné informácie, možno nájsť v autentických jazykoch vecí a v pracovných jazykoch Komisie na internetovej stránke Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž (http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html).

1. ZHRNUTIE PORUŠENIA

— SGL Carbon AG,

1.1. Zainteresované strany

— GrafTech International, Ltd.

(1) Toto rozhodnutie je určené týmto spoločnostiam:

Pokiaľ ide o kartel ovplyvňujúci trh s výrobkami z izostaticky lisovaného grafitu:

— GrafTech International, Ltd,

— SGL Carbon AG,

— Le Carbone-Lorraine SA,

— Ibiden Co., Ltd,

— Tokai Carbon Co., Ltd,

— Toyo Tanso Co., Ltd,

— Nippon Steel Chemical Co., Ltd/NSCC Techno Carbon Co., Ltd,

— Intech EDM BV/Intech EDM AG.

Pokiaľ ide o kartel ovplyvňujúci trh s grafitickými liatinami:

1.2. Povaha porušenia

(2) Vec sa týka dvoch kartelov medzi výrobcami výrobkov z izostaticky lisovaného grafitu a výrobcami grafitických liatín. Komisia získala dôkazy o tom, že od júla 1993 do februára 1998 v prípade prvého kartelu a od februára 1993 do novembra 1996 v prípade druhého kartelu sa účastníci kartelu dohodli na cieľových cenách výrobku a vymieňali si informácie o objeme predaja a ďalšie obchodné informácie. Tieto dva kartely pôsobia na celom svete. Rozhodnutie sa zaoberá porušeniami v Spoločenstve, ako aj v EHP od 1. januára 1994.

(3) Obe porušenia spočívajú v účasti uvedených zainteresovaných strán na pokračujúcich dohodách a/alebo spoločných aktivitách, ktoré sú v rozpore s článkom 81 ods. 1 Zmluvy o ES (od februára 1986) a článkom 53 Dohody o EHP (od januára 1994) a ktoré sa vzťahujú na celý EHP. Zainteresované strany sa v nich dohodli na cieľových cenách výrobkov, na zvýšení cien, vymieňali si informácie o objeme predaja a ďalšie obchodné informácie a monitorovali a presadzovali svoje dohody. Dohody týkajúce sa trhu s výrobkami z izostaticky lisovaného grafitu sa týkali aj obchodných podmienok a – najmä na miestnej úrovni – príležitostného rozdelenia zákazníkov.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 411/2004 (Ú. v. EÚ L 68, 6.3.2004, s. 1).

1.3. Výrobok

- (4) Výraz „špeciálne grafity“ je všeobecný výraz, ktorý sa v širokej miere používa v priemysle na opis skupiny výrobkov z grafitu, ktoré sa používajú na rôzne účely. Výrobky z grafitu sa často zaraďujú do kategórií podľa spôsobu, akým sa grafit vyrába: izostatický grafit (vyrábaný izostatickým lisovaním), ktorý sa používa v elektródach EDM, vo formách na kontinuálne tlakové liatie, formách na lisovanie za tepla, v polovodičoch; a liaty grafit (vyrábaný tlakovým liatím), ktorý sa používa v elektrolytických anódach a katódach, čnloch, spekacích nádobách, téglikoch. Toto konanie sa týka izostatického a liateho grafitu v blokoch a rezaných blokoch.

1.4. Pôvod a prijaté procedurálne opatrenia

- (5) Komisia začala v júni 1997 prešetrovanie na trhu s grafitovými elektródami. V priebehu uvedeného prešetrovania sa UCAR obrátila na Komisiu so žiadosťou podľa „oznámenia o zhovievavosti“. Žiadosť bola predložená 13. apríla 1999 a týkala sa údajných postupov proti hospodárskej súťaži na trhu so špeciálnymi grafitmi v súvislosti s grafitovými elektródami.
- (6) Na základe dokumentov, ktoré predložila UCAR, zaslala Komisia žiadosť o informácie podľa článku 11 nariadenia č. 17⁽¹⁾. Žiadosti boli zaslané v marci 2000 spoločnostiam SGL, Intech, POCO, LCL, Nippon Steel Corporation, Ividen, Tokai a Toyo Tanso a žiadalo sa v nich o podrobné vysvetlenie kontaktov s konkurentmi, vývoja cien a príslušného obratu. Druhý súbor listov bol zaslaný v júli 2000 spoločnostiam Nippon Carbon, NSCC a Schunk. Spoločnosti odpovedali na tieto žiadosti o informácie v období od mája do novembra 2000.
- (7) Komisia zaslala zainteresovaným stranám vyjadrenia námietok (Statement of Objections, ďalej len „SO“), ďalší súbor žiadostí v septembri a októbri 2001. Odpovede boli doručené v období medzi koncom októbra a začiatkom decembra 2001.
- (8) Po prijatí týchto odpovedí Komisia zaslala 22. novembra 2001 tým istým spoločnostiam konečnú žiadosť o informácie, na ktorú dostala odpoveď v decembri 2001.
- (9) Komisia zaslala 17. mája 2002 SO zainteresovaným stranám tohto rozhodnutia. V odpovedi na SO Komisie predložili všetky strany písomné pripomienky. Nippon Steel Chemical Co., Ltd a NSCC Techno Carbon Co.,

Ltd predložili spoločnú odpoveď. Podobne aj Intech EDM BV a Intech EDM AG odpovedali na námietky Komisie spoločne.

- (10) Odpovede na SO boli doručené v období od 19. do 25. júla 2002. Všetky spoločnosti okrem Intech EDM AG a Intech EDM BV uznali porušenie. Žiadna zo spoločností významne nespochybňuje uvedené skutočnosti. Ústne vypočutie sa konalo 10. septembra 2002, počas ktorého mali všetky strany možnosť byť vypočuté.

2. POKUTY

2.1. Základná výška

- (11) Pri stanovení výšky akejkoľvek pokuty musí Komisia zohľadňovať všetky príslušné okolnosti, a najmä závažnosť a trvanie porušenia, ktoré sú dvoma kritériami jednoznačne uvedenými v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

2.1.1. Závažnosť

- (12) Podľa usmernenia musí Komisia zohľadniť i) povahu porušenia, ii) jeho skutočný dosah na trh a iii) veľkosť príslušného geografického trhu.
- (13) Tieto porušenia spočívali najmä v stanovení cien a výmene obchodných informácií, ktoré sú vzhľadom na svoju skutočnú povahu veľmi závažným porušením článku 81 ods. 1 Zmluvy o ES a článku 53 ods. 1 Dohody o EHP.
- (14) Výrobcovia dôkladne plnili kartelové dohody, ktoré za príslušné obdobie pokryli prevažnú väčšinu celosvetového trhu s izostatickým a liatym grafitom. Museli mať preto skutočný dosah na trhy v EHP.
- (15) Kartely pokrývali celý spoločný trh a po vytvorení EHP aj celý EHP. Každá časť spoločného trhu a neskôr územia, ktoré pokrýva EHP, bola pod ich vplyvom.
- (16) Vzhľadom na povahu správania, ktoré je predmetom skúmania, jeho skutočný dosah na trhy s izostatickým a liatym grafitom a skutočnosť, že sa vzťahovalo na celý spoločný trh a po vytvorení EHP aj na celý EHP, sa Komisia domnieva, že zainteresované strany tohto návrhu rozhodnutia sa dopustili v oboch prípadoch veľmi závažného porušenia článku 81 ods. 1 Zmluvy o ES a článku 53 ods. 1 Dohody o EHP.

⁽¹⁾ Ú. v. ES 13, 21.2.1962, s. 204/62.

2.1.2. *Diferenčné zaobchádzanie*

- (17) V rámci kategórie veľmi závažných porušení umožňuje navrhovaná škála pravdepodobných pokút uplatniť v prípade spoločností diferenčné zaobchádzanie na účely zohľadnenia účinnej hospodárskej kapacity vinníkov na spôsobenie podstatného poškodenia hospodárskej súťaže a určenia pokuty na úrovni, ktorá zabezpečuje jej dostatočný odstrašujúci účinok.
- (18) Za okolností tohto prípadu, ktorý zahŕňa niekoľko spoločností, bude pri stanovení základnej výšky pokút nutné zohľadniť osobitnú závažnosť a teda skutočný dosah poškodzujúceho konania každej spoločnosti na hospodársku súťaž.
- (19) Na účely výpočtu pokuty v prípade izostatického kartelu navrhujeme rozdeliť spoločnosti do piatich kategórií na základe ich celosvetového obratu. Prvá kategória zahŕňa SGL, druhá kategória zahŕňa Toyo Tanso, do tretej kategórie sú zaradené LCL a Tokai, do štvrtej kategórie sú zaradené Ibiden a NSC/NSCC, do piatej kategórie sú zaradené UCAR a Intech.
- (20) Pokiaľ ide o kartel na trhu s liatym grafitom, UCAR a SGL mali podobný podiel na celosvetovom trhu s týmito výrobkami. Sú preto zaradené do samostatnej kategórie.

2.1.3. *Trvanie*2.1.3.1. *Izostatický grafit*

- (21) SGL, LCL, Ibiden, Tokai, Toyo Tanso a NSC/NSCC porušovali článok 81 ods. 1 Zmluvy o ES od júla 1993 do februára 1998 a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP od 1. januára 1994 do februára 1998. UCAR porušovala tie isté články od februára 1996 do mája 1997 a Intech od februára 1994 do mája 1997.
- (22) V dôsledku toho SGL, LCL, Ibiden, Tokai, Toyo Tanso a NSC/NSCC porušovali uvedené články štyri roky a šesť mesiacov, t. j. stredné trvanie. Počiatočné výšky pokút stanovené z hľadiska závažnosti sa preto zvyšujú o 45 %.

- (23) Intech sa dopúšťala porušenia stredného trvania v dĺžke troch rokov a dvoch mesiacov. Počiatočná výška pokuty stanovená z hľadiska závažnosti sa preto zvyšuje o 30 %.
- (24) UCAR sa dopúšťala porušenia stredného trvania v dĺžke jedného roka a dvoch mesiacov. Počiatočná výška pokuty stanovená z hľadiska závažnosti sa preto zvyšuje o 10 %.

2.1.3.2. *Liaty grafit*

- (25) SGL a UCAR porušovali článok 81 ods. 1 Zmluvy o ES od februára 1993 do novembra 1996 a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP od 1. januára 1994 do novembra 1996, alebo tri roky a osem mesiacov, t. j. stredné trvanie. Počiatočné výšky pokút stanovené z hľadiska závažnosti sa preto pre každú spoločnosť zvyšujú o 35 %.

2.2. **Príťažujúce okolnosti (Úloha vodcu pri porušení)**

- (26) SGL bola vodca a iniciátor porušenia na trhu s izostatickým grafitom. Z tohto hľadiska SGL nepochybnila zistenie Komisie. Táto príťažujúca okolnosť opodstatňuje 50 % zvýšenie základnej výšky pokút, ktoré sa majú uložiť SGL za jej porušenia ovplyvňujúce trh s izostatickým grafitom.
- (27) Komisia sa takisto domnieva, že nie je možné určiť žiadneho vodcu, pokiaľ ide o porušenie ovplyvňujúce trh s liatym grafitom.

2.3. **Poláhčujúce okolnosti**

- (28) Komisia sa domnieva, že jediná poláhčujúca okolnosť, ktorá sa týka Intech v izostatickom karteli vyplýva z určitých osobitných okolností, ktoré sa týkajú iba tejto spoločnosti. Zapojenie spoločnosti Intech do izostatického kartelu bolo zvláštne tým, že táto spoločnosť sa v značnej miere podriadila pokynom spoločnosti Ibiden, aby ako distribútor spoločnosti Ibiden mohla v rámci svojej účasti na európskych a miestnych stretnutiach realizovať zásadné rozhodnutia prijímané na vyššej úrovni (na ktorej sa zúčastňovala Ibiden, ale nie Intech). Komisia sa domnieva, že tieto osobitné okolnosti opodstatňujú 40 % zníženie základnej výšky pokuty, ktorá sa má uložiť spoločnosti Intech za jej účasť na porušení ovplyvňujúcom izostatickým trhom.

2.4. Uplatnenie oznámenia o zhovievavosti

- (29) Zainteresované strany rozhodnutia spolupracovali s Komisiou v rôznych štádiách prešetrovania, aby sa s nimi zaobchádzalo v zmysle oznámenia Komisie o zhovievavosti. V návrhu rozhodnutia sa navrhuje uplatniť oznámenie o zhovievavosti takto:

2.4.1. Neudelenie pokuty alebo veľmi výrazné zníženie jej výšky (Oddiel B: zníženie od 75 % do 100 %)

- (30) Komisia uznáva, že UCAR bola prvou spoločnosťou, ktorá predložila rozhodujúci dôkaz o existencii medzinárodného kartelu ovplyvňujúceho EHP, pokiaľ ide o priemyselné odvetvia izostatického a liateho grafitu. Komisia tiež uznáva, že v čase, keď sa na ňu obrátila UCAR, neuskutočňovala prešetrovania ani nemala dostatočné informácie, aby preukázala existenciu porušení. UCAR tiež ukončila svoje zapojenie v čase, keď odhalila kartely, a nenútila ďalšie podniky, aby sa zúčastnili na uvedených karteloch. UCAR preto v prípade oboch porušení spĺňa podmienky stanovené v oddiele B oznámenia o zhovievavosti. Komisia zodpovedajúcim spôsobom znížila pokutu pre spoločnosť UCAR, ktorá by bola inak uložená za každé porušenie, o 100 %.

2.4.2. Podstatné zníženie pokuty (Oddiel C: zníženie od 50 % do 75 %)

- (31) SGL, LCL, Toyo Tanso, Tokai, Ibi den, NSC/NSCC ani Intech neboli prvými spoločnosťami, ktoré poskytli Komisii rozhodujúce informácie o karteloch v oblasti izostatického a liateho grafitu, ako to vyžaduje písmeno a) oddielu C oznámenia o zhovievavosti. V dôsledku toho žiadna z uvedených spoločností nespĺňa podmienky stanovené v tomto oddiele C.

2.4.3. Výrazné zníženie pokuty (Oddiel D: zníženie od 10 % do 50 %)

- (32) Predtým než Komisia prijala svoje SO, poskytli SGL, LCL, Ibi den, Tokai, Toyo Tanso a NSC/NSCC Komisii informácie a dokumenty, ktoré významne prispeli k preukázaniu existencie porušení. Žiadne z nich významne nespochybňujú skutočnosti, na ktorých Komisia založila svoje SO. Poskytnuté informácie a dokumenty umožnili Komisii potvrdiť a zistiť fungovanie kartelov a jeho určitých prvkov.

- (33) Vzhľadom na to, že akákoľvek spolupráca podľa oznámenia o zhovievavosti musí byť dobrovoľná, a najmä

mimo uplatnenia akejkoľvek vyšetrovacej právomoci, Komisia sa domnieva, že časť informácií, ktoré poskytli tieto spoločnosti, boli v skutočnosti neoddeliteľnou súčasťou ich odpovedí na formálne žiadosti Komisie o informácie. Informácie, ktoré poskytli spoločnosti, sa preto považujú za dobrovoľné prispievanie v zmysle oznámenia o zhovievavosti iba vtedy, ak prekročili rámec, ktorý požaduje článok 11 nariadenia č. 17.

- (34) Komisia dospela k záveru, že už uvedené dokumenty poskytli podrobné dôkazy o organizačnej štruktúre kartelových dohôd ovplyvňujúcich uvedené dva trhy a rozhodujúcim spôsobom prispeli k preukázaniu a/alebo potvrdeniu základných aspektov týchto porušení. Tieto dokumenty spolu so stanoviskom UCAR predstavujú hlavný zdroj dôkazov, ktoré Komisia použila pri príprave tohto rozhodnutia.

- (35) Komisia sa ďalej domnieva, že nie je možné robiť rozdiely, pokiaľ ide o pridanú hodnotu, ktorú tieto podania poskytli vyšetrovaniu na izostatickom trhu, keďže boli všetky predložené s krátkymi časovými rozdielmi ako reakcia na formálnu žiadosť Komisie o informácie a všetky poskytli dôkazy podobnej hodnoty. Žiadne z podaní neboli okrem toho sami o sebe pre Komisiu nutné pre zachovanie podstaty jej námietok týkajúcich sa porušenia, keďže sa výrazne prekrývajú, pokiaľ ide o poskytnuté dôkazy.

- (36) Intech neposkytla vo svojej odpovedi na žiadosť Komisie o informácie žiadne materiálne dôkazy o stretnutiach. Nespochybnila však významne skutočnosti, na ktorých Komisia založila svoje tvrdenia v SO.

- (37) SGL, LCL, Ibi den, Tokai, Toyo Tanso a NSC/NSCC preto spĺňajú podmienky stanovené v oddiele D ods. 2 prvej a druhej zarážke oznámenia o zhovievavosti a povoľuje sa im 35 % zníženie pokuty. Intech spĺňa podmienky stanovené v oddiele D ods. 2 druhej zarážke oznámenia o zmiernení a povoľuje sa jej 10 % zníženie pokuty.

2.5. Bod 5 písm. b) usmernenia k pokutám

- (38) Podľa bodu 5 písm. b) usmernenia k pokutám by Komisia mala pri stanovení pokút zohľadniť určité objektívne faktory v závislosti od okolností daného prípadu.

2.5.1. *Platobná schopnosť*

- (39) SGL a NSC uviedli dôvod týkajúci sa ich platobnej schopnosti. Obe spoločnosti zdôraznili najmä [...] (*).
- (40) Komisia požiadala o podrobné informácie o finančnom postavení spoločností, aby posúdila tento dôvod. Po preskúmaní odpovedí spoločností z 20. novembra 2002, ako aj ďalšieho podania SGL, ktoré bolo predložené 8. novembra 2002, Komisia dospela k záveru, že v tomto prípade nie je vhodné upraviť výšku pokút. Hoci finančné údaje, ktoré poskytli tieto dve spoločnosti, ukazujú, že SGL aj NSC sú [...], zohľadnenie skutočností [...] podnikov, najmä v dôsledku všeobecných trhových podmienok, by sa rovnalo udeleniu neoprávnenej konkurenčnej výhody týmto spoločnostiam.

2.5.2. *Ďalšie faktory*

- (41) SGL je [...].
- (42) Komisia uložila 18. júla 2001 SGL pokutu vo výške 80,2 milióna EUR za porušenie článku 81 Zmluvy o ES v dôsledku zapojenia tejto spoločnosti do kartelu zameraného na grafitové elektródy.
- (43) Z toho vyplýva, že SGL je v [...] a pomerne nedávno jej Komisia uložila výraznú pokutu. Komisia sa domnieva, že uloženie pokuty v plnej výške nie je za týchto zvláštnych okolností nutné na zabezpečenie účinného odstránenia účinku.
- (44) Vzhľadom na tieto dva faktory sa Komisia domnieva, že v tomto osobitnom prípade by sa pokuta mala znížiť o 33 %.

3. ROZHODNUTIE

- (45) Tieto spoločnosti porušili článok 81 ods. 1 Zmluvy o ES a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že sa podieľali na komplexe dohôd a spoločných aktivít ovplyvňujúcich trhy Spoločenstva a EHP s izostatickým grafitom v uvedených obdobiach:
1. GrafTech International, Ltd, od februára 1996 do mája 1997;
 2. SGL Carbon AG, od júla 1993 do februára 1998;
 3. Le Carbone-Lorraine SA, od júla 1993 do februára 1998;
 4. Ibiden Co., Ltd, od júla 1993 do februára 1998;
 5. Tokai Carbon Co., Ltd, od júla 1993 do februára 1998;
 6. Toyo Tanso Co., Ltd, od júla 1993 do februára 1998;

7. Nippon Steel Chemical Co., Ltd a NSCC Techno Carbon Co., Ltd, spoločne a jednotlivo zodpovedné, od júla 1993 do februára 1998;

8. Intech EDM BV a Intech EDM AG, spoločne a jednotlivo zodpovedné, od februára 1994 do mája 1997.

(46) Tieto spoločnosti porušili článok 81 ods. 1 Zmluvy o ES a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že sa podieľali na komplexe dohôd a spoločných aktivít ovplyvňujúcich trhy Spoločenstva a EHP s liatym grafitom v uvedených obdobiach:

1. SGL Carbon AG, od februára 1993 do novembra 1996;

2. GrafTech International, Ltd, od februára 1993 do novembra 1996.

(47) Uvedené spoločnosti musia okamžite ukončiť porušovania uvedené v príslušnom článku, pokiaľ tak už neurobili. Nesmú zopakovať akékoľvek už uvedené konanie alebo správanie, ktoré má rovnaký alebo podobný cieľ alebo účinok.

(48) Za už uvedené porušenia sa týmto spoločnostiam ukládajú tieto pokuty:

a) GrafTech International, Ltd:

— izostatický grafit: 0 EUR,

— liaty grafit: 0 EUR;

b) SGL Carbon AG:

— izostatický grafit: 18 940 000 EUR,

— liaty grafit: 8 810 000 EUR;

c) Le Carbone-Lorraine SA: 6 970 000 EUR;

d) Ibiden Co., Ltd: 3 580 000 EUR;

e) Tokai Carbon Co., Ltd: 6 970 000 EUR;

f) Toyo Tanso Co., Ltd: 10 790 000 EUR;

g) Nippon Steel Chemical Co., Ltd a NSCC Techno Carbon Co., Ltd, spoločne a jednotlivo zodpovedné: 3 580 000 EUR;

h) Intech EDM BV a Intech EDM AG, spoločne a jednotlivo zodpovedné: 980 000 EUR.

(*) Časti tohto textu sa vynechali na účely neprezradenia dôverných informácií; tieto časti sú uvedené v hranatých zátvorkách.